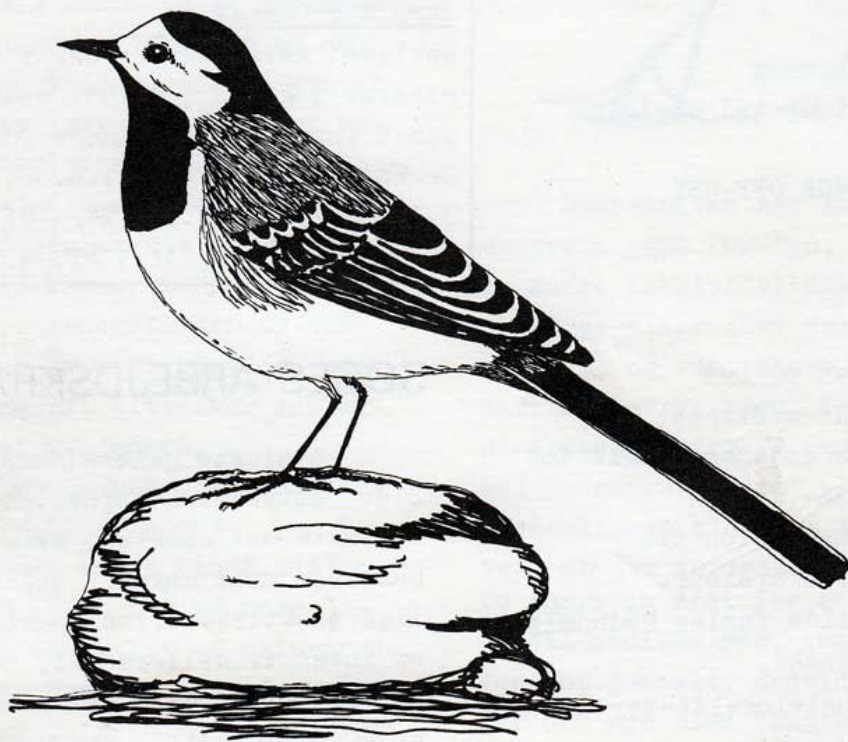

havrevimpen

DOF - FYN
1980 · 2

HAVREVIMPEN

DOF'S LOKALBLAD FOR FYN'S AMT

KONTAKTADRESSE:

Søren Bøgelund
Nørremarksgyden 12
5856 - Ryslinge
telf. 09 - 67 16 14

OBS!

REDAKTION:

Aksel Hansen
Bent Staugaard Nielsen

TRYK: TÅSINGE OFF-SET

Ture til Odense Å.

Beklageligvis mangler der i meddel-
elserne i FUGLE 1 - 1981 mødetids-
punkt for alle ture langs Odense Å.
De kommer her: 26/4 kl. 6.00, 3/5 kl.
5.30, 10/5 kl. 5.30, 17/5 kl. 5.00,
24/5 kl. 5.00 og 31/5 kl. 4.30.

Indhold:

- side 3 Pas på Fyn
- 4 Adresseliste
- 5 Da andejagten gik ind.
- 7 OBS- listen
- 9 Ekskursion til -
- 11 Efterårslejr.
- 12 Vilde fugles Nødhjælp.
- 14 Fynske
fuglelokaliteter 3
- 19 Påskelejr.
- 20 Prisuddeling.
Fra fredningsudvalget.
- 21 Annonce.
- 22 Medlemsfordelingen.
- 23 Vi kan blive flere -

SØGES: ARBEJDSKRAFT

På sidste generalforsamling
blev bestyrelsen opfordret til at
kontakte medlemmerne, hvis man
manglede arbejdskraft til forskel-
lige praktiske arrangementer. Der
er intet vi hellere vil, men da
det er svært for os at vide hvem
vi skal ringe til, vil vi bede al-
le, der har lidt tid og lyst til
at give et nap med hist og her om
at ringe til kontaktadressen.

I vil blive godt modtaget.

Tegninger: Ole Runge
Aksel Hansen

Vær med til at holde liv i
HAVREVIMPEN - send stof ind.

Deadline for næste nr. : 1. juli

PAS PA FYN!

3

Vort lokale fredningsudvalg tager sig ofte til hovedet. Man spørger undrende hinanden: - Kan det dog passe? når man præsenteres for de hårde kendsgerninger om ødelæggelse af fynske fugleområder. Hvem kan dog finde på at ødelægge de fynske smørhuller! Det er jo især de små vådområder det går ud over. De er ladt i stikken af naturfredningsloven, og mange mennesker ser stadig kun moser og sumpe som fordybninger i terrænet, hvor affald kan anbringes. Det har man gjort i generationer og gammel vane er svær at udrydde, men prøv alligevel; ofte sker ødelæggelserne af uvidenhed.

Her kan DU med lokalkendskabet gøre en stor indsats. Som bekendt er søer (åben vandflade) over 0,1 ha (1000 m²) og moser over 0,5 ha beskyttet af naturfredningsloven. Overgreb på sådanne områder tager fredningsudvalget sig af, men det er bl.a. DIG der skal gøre os opmærksom på, at der er noget galt, så vi kan nå at slå alarm i tide.

Derfor - ring eller skriv til Kurt Due Johansen, Büllovsvej 22, 5700 - Svendborg, telf 21 97 73. Se iøvrigt adresselisten andet steds i bladet.

Der er ca. 450 par øjne i DOF fyn. Brug dem - og giv os et praj.

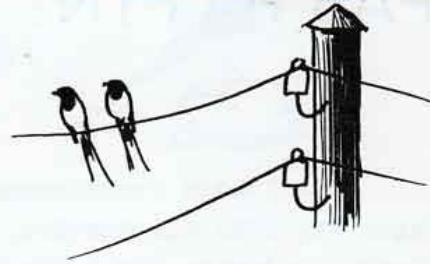

Sparekniven har ramt mange, desværre også DOF-Fyn, der som alle andre lokalafdelinger har fået beskåret tilskuddet fra hovedforeningen, og vort store smertensbarn er Havrevimpfen. Det er dyrt at trykke den og få den sendt ud med to numre om året. På generalforsamlingen blev det tilkendegivet, at der fortsat skulle komme to numre om året for at få stoffet ud til medlemmerne, inden det bliver for gammelt. Endvidere bevirker det nye blad "Fugle!", at der i fremtiden vil blive et endnu større behov for lokalblade med lokalstof.

Vi har derfor i dette nr. indlagt et girokort pålydende det beskudne beløb 10 kr., og vi håber, I vil benytte dette. Ellers må vi skære ned til èt nr. om året eller måske helt droppe bladet. Det sidste skulle nødigt ske.

red.

ADRESSELISTE

ADRESSELISTE MED TELEFONNUMMER
PÅ BESTYRELSES OG UDVALGSMEDLEMMER

Formand: Bent Staugaard Nielsen,
Brønderupvængevej 6, 5892 Gudbjerg
telf. 25 24 02.

Næstformand: Søren Bøgelund, Nørre-
marksgyden 12, 5856 Ryslinge,
telf. 67 16 14.

Kasserer: Per Bak, Ravnholtvej 61,
5853 - Ørbæk, telf. 67 11 44.

Kurt Due Johansen, Büllovsvvej 22,
5700 Svendborg, telf. 21 97 73.

Peter Hvenegård, Poppelvej 7,
5492 Vissenbjerg, telf. 47 35 05.

Bjarne Bo Jensen, Heliosvænget 128,
5250 Odense SV, telf. 17 43 93.

Aksel Hansen, Skovballevej 116,
5700 - Svendborg, telf. 54 14 43.

Ekskursion- og mødeudvalg:

Per Bak
Bent Staugaard Nielsen
Bjarne Bo Jensen
Niels Bomholt Jensen, Mejseparken 3,
5492 Vissenbjerg, telf. 47 22 23

Fredningsudvalg:

Kurt Due Johansen
Bestyrelsen

Lokalitetsregistret:

Kurt Due Johansen
Søren Bøgelund

Kasseudvalg:

Søren Bøgelund
Bjarne Bo Jensen
Edith Mosegård, Ørnevej 116,
5210 Odense NV, telf. 16 13 68.
Jørgen Larsen, Bredgade 46, 8340
Malling, 06 - 93 22 03.

PR-udvalg:

Bjarne Bo Jensen
Aksel Hansen
Peter Hvenegård
Erik Thomsen, Vårvangen 10,
5260 Odense S, telf. 15 15 82.

Rovfuglegruppen:

Finn Eriksen, Nyvej 13, 5690
Tommerup, telf. 76 23 36.
Søren Bøgelund
Bjarne Bo Jensen

Gåsegruppen:

Søren Bøgelund

Småfuglegruppen:

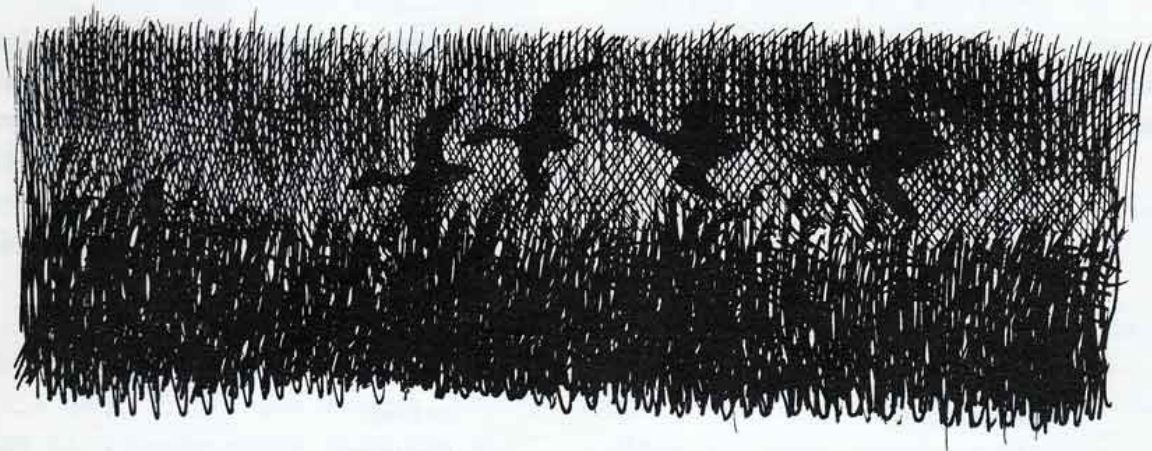
Niels Bomholt Jensen

Lokalbladet:

Bent Staugaard Nielsen
Aksel Hansen

Den førstnævnte person i de
forskellige udvalg er formand og
kontaktmand for det nævnte udvalg.

Lørdag d. 16-8-80 stod solen op kl. 4.50, d.v.s. kl. 5.50 efter uret. Altså må jagten begynde allerede kl. 4.20.

Da klokken var 4 gik fem fynske ornitologer i stilling i fugletårnet i Tryggelev Nor. Det var dog ikke med bøsse, men med kikert, teleskop, papir, blyant og tælleapparat. På det tidspunkt var det fuldstændig mørkt. Vi kunne fra dette sted stå uforstyrret og både høre og se jægerne med lommelygter gå i stilling rundt om Noret. Det fik mig til at tænke på noget Storm F. engang så rammende skrev: "Når jagten går ind, går jægerne ud."

Vejret var godt set fra en andejægers side. Det var diset og overskyet med lavthængende skyer og blæst fra SØ.

Det var vores hensigt at følge skumringsjagten lige fra starten, lave en skudoptælling samt gå i aktion, hvis der blev begået nogen form for ulovlig jagt.

De første 2 skud kom kl. 5.03, så en kort pause, og så gik det løs. Kl. 5.05 var der allerede kommet 23 skud. Tolker vi denne start, kunne vi fristes til at tro, at de første 2 skud blot blev affyret for at skræmme ænderne på vingerne og få dem til at flyve ud over "fronten", hvad de også gjorde efter den korte pause og de efterfølgende mange skud at dømme. På dette tidspunkt var det stadig temmeligt mørkt og umuligt at artsbestemme ænderne.

Tabel 1

De første 2 skud faldt kl. 5.03	
5.03 - 5.35	120 skud
Først kl. 5.35 var det lyst nok til at bestemme fuglene.	
5.35 - 6.00	28 skud
6.00 - 7.00	46 "
7.00 - 7.40	22 "

I alt	216 skud

Tabel 2

Tryggelev Nor d. 15-8-80

Toppet Lappedykker	6
Gråstr. Lappedykker	2
Gravand	5
Gråand	124
Krikand	25
Knarand	3
Skeand	16
Taffeland	2
Troldand	2
Hvinand	1
Rørhøg	1
Spurvehøg	1
Fiskeørn	1
Tårnfalk	2
Rørhøne	2
Blishøne	80
Vibe	5
Dobbeltbekkasin	26
Tinksmed	10
Hvidklire	2
Mudderklire	2
Sølvmåge	2
Hættemåge	1
Sortterne	4
Ringdue	216
Gråkrage	5
Knopsvane	8

Tryggelev Nor d. 16-8-80

Toppet Lappedykker	7
Gråstr. Lappedykker	2
Fiskehejre	2
Gravand	2
Gråand	27
Krikand	6
Knarand	1
Pibeand	1
Skeand	3
Rørhøg	1
Fiskeørn	1
Blishøne	85
Vibe	4
Dobbeltbekkasin	7
Tinksmed	2
Alm. Ryle	5
Sølvmåge	13
Hættemåge	20
Sortterne	3
Ringdue	2
Gråkrage	2
Knopsvane	8

Det var meget vanskeligt at sige, hvor mange jægere der var placeret rundt om noret, da vi ikke kunne se dem alle. Men jeg vil gætte på et sted mellem 15 og 20. Før det endnu var blevet rigtig lyst, var to mand gået fra fugletårnet tilbage til dæmningen, der fører over til P-pladsen. Der kunne de stå skjult og iagttage nogle jægere, der stod på den anden

side hegnet. Efter et stykke tid kom de tilbage til fugletårnet med en gråand. Den var blevet skudt inde over reservatet. De havde talt med jageren, der skød den, og fået hans navn og adresse.

Efter det var blevet så lyst, at vi kunne bestemme ænderne, så vi en Knarand komme flyvende i god højde ud mod "fronten". Lige ved "fronten" vendte den i en stor bue

og fløj tilbage i reservatet. Men den slap dog ikke for at få sendt et par skud hagl efter sig, tilsyneladende dog uden at blive ramt. Haglene kunne vi høre falde ned i tagrørene tæt ved fugletårnet. altså to jagtlovsovertrædelser på en gang: skud efter fredet fugl og skud ind over reservatet.

Lidt senere var der en dreng inde og vade rundt i selve noret. To af os gik straks om for at påtale det. Vi fik den besked, at han blot havde været inde for at skylle sine støvler. En hel del tydede på, at jægerne havde sendt drengen derind for at se, hvordan vi ville reagere.

Dette var, hvad vi kunne se lige omkring fugletårnet. Der er sandsynligvis sket en del ulovlig

jagt i den nordlige del af reser- 7
vatet, hvor det var umuligt at kontrollere noget. Vi ved blot, at det ikke er de bedste jægere, der står på jagt der. Nogle er allerede smidt ud af den lokale jagtforening.

Ved halvotte-tiden, efter 6 af de jægere der stod nærmest fugletårnet var gået hjem, stoppede vi observationerne.

Om eftermiddagen blev der ved den tidligere omtalte drømning fundet en vingskudt Tinksmed, der måtte aflives; endnu en jagtlovsovertrædelse.

I tabel 2 er der to optællinger fra Tryggelev Mor, en før og en efter denne bedrøvelige morgen.

Bent Staugaard Nielsen

OBS-LISTEN

Juli 1980 til 31. dec. 1980.

Hermed bringes de indsendte observationer i forlængelse af Havrevimpen 1980 nr. 1. Da listen kun indeholder et lille udpluk af de indkomne observationer, skal vi henvise til de to kommende rapporter - Landsrapporten og Trækket over Dovns Klint 1980. I listen er der ikke medtaget trækobservationer ved Dovns Klint.

DOF - Fyn takker hermed bidragsyderne.

Steen Bak Henriksen, Ringe
Søren Bøgelund, Ryslinge

Edith Posegård, Odense
Finn Eriksen, og sønner, Tommerup
Erik Ehmsen, Øster Hæsinge
Kurt Hansen, Nyborg
Gunnar Knudsen, Tommerup
Erling Hansen, Vejstrup
Kurt Due Johansen, Svendborg
Per Bak, Ravnholt
Natur og Ungdom (Feltbiologen)
Henning Rasmussen, Otterup
Poul Henrik Harritz, Svendborg
Bent Staugaard Nielsen, Brænderup
Viggo Lind, Kerteminde
Gregers Johansen, Odense
Stig Damkjær Olsen, Nr. Lyndelse
Ib Petersen, Humble
Bjarne Jensen, Odense

- 8** Sortstrubet Lom: 6 26/10 Fyns Hoved.
- Rødstrubet Lom: 1 8/11 Emtækær Nor på havet.
- Islom: 1 18/10 Fyns Hoved.
- Lom sp: 10 26/10 Fyns Hoved.
- Toppet Lappe: 110 20/9 Æbleholm, 60 5/10 Hvidkilde Sø.
- Sorthalset Lappe: 4 27/9 Fønsskov, 3 28/9 Fyns Hoved, 1 15/10 Fyns Hoved.
- Sule: 1 5/10 Fyns Hoved.
- Skarv: Ynglepar - 620 på øen + 48 på land ved Brøndegårdsø.
- Rørdrum: 1 31/12 Lykkesholm (Skytten).
- Fiskehejre: 136 27/9 Fønsskov, 131 28/9 Fyns Hoved, 145 8/11 Fønsskov.
- Hvid stork: 7 11/8 Juelsberg marker, Nyborg, 2 aug. Kullerup, Nyborg.
- Flamingo: 1 20/7 Nørå Strand.
- Knonsvane: 1400 16/8 Strynø Kalv, 1700 3/11 Stige Ø + Seden Strand.
- Sangsvane: 11 30/11 og 12 17/12 Tryggelev Nor, 46 4/10 Fyns Hoved.
- Kanadagås: 1 19/10 Brøndegårdsø, 15 17/12 Tryggelev Nor.
- Knortegås: 165 5/10 Enebarodde, 1 19/10 Brøndegårdsø, 95 7/11 Odense Fjord, 84 24/12 Bredningen v. Sdr. Aaby, 250 27/12 Odense Fjord.
- Bramgås: ? 24/10 Bøjden Nor (Hans Christensen, Tønder), 48 25/10 Fyns Hoved, 60 26/10 Siø.
- Kortnæbbet Gås: 45 25/10 Fyns Hoved, 50 træk 25/10 Gerskov, Otterup.
- Pibeand: 750 5/10 Enebarodde.
- Rødhovedet And: 1 ♀ 15/7 Tryggelev Nor.
- Taffeland: 413 29/9 Tranekær Slotsø, 4-5000 19/10 Brøndegårdsø, 1750 2/11 Hvidkilde Sø, ca. 1000 8/12 Fåborg Inderfjord.
- Havørn: 1 juv. 30-31/8 og 1/9 Kelds Nor, 1 juv. okt. set i længere tid på Fønø (Skytten).
- Kongeørn: 1 juv. 8/10 til 31/12 Lykkesholm (Skytten), 1 juv. 3/12 Fønsskov.
- Rød Glente: 1 22/6 Rynkeby, 2 2/8 Tryggelev Nor, 1 17/8 Svendborg (Villy Davidsen), 1 3/9 Kelds Nor, 1 2/10 Tryggelev Nor, 1 4/10 Fredmosen.
- Hedehøg: 1 juv. 31/8 Tryggelev Nor.
- Vandrefalk: 1 ad. ♂ 15/10 til 31/12 Brøndegårdsø.
- Lærkefalk: 1 2/9 Tved, 1 9/9 Brænderup, 1 19/10 Fyns Hoved.
- Aftenfalk: 1 7/8 træk syd Kelds Nor, 1 8/10 Brøndekilde.
- Trane: 2 9-16/8 Monnet.
- Enkeltbekkasin: 1 21/10 Tryggelev Nor.
- Sortgrå Ryle: 2 3/8 Båring Vig, 1 27/12 Monnet.
- Kørløber: 1 13-14/8 Kelds Nor, 1 19/8 Kelds Nor, 1 23/8 Tryggelev Nor.
- Sandløber: 2 7/9 Fyns Hoved, 2 20/9 og 4 24/9 Kelds Nor.
- Odinshane: 1 17/8 Knuds Hoved.
- Alm. Kjøve: 2 lyse ad. Kelds Nor.
- Alk: 1 13/10 og 1 19/10 Fyns Hoved.
- Lunde: 1 ad og 1 juv 19/10 Fyns Hoved.
- Turteldue: 1 31/8 Bagenkop.
- Slørugle: 1 4/7 og 1 26/9 Sydlangeland.

Rødstrubet Piber: 1 27/9 Fyns Hoved.

Savisanger: 1 par Langeland.

Kortttået træløber: 1 26-27/12
Ravnholt.

Lille Korsnøb: 1 8/11 Nr. Nørå strand.

Laplandsverling: 2 19/10 og 1
22/10 Fyns Hoved.

Listen er sammensat af

Søren Bøgelund

9

EKSKURSION TIL -

Nr. Nørå Strand d. 20-7-80

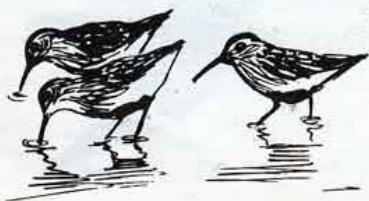
Kun 5 deltagere var mødt op til denne snart traditionelle tur til den lige så skønne lokalitet.

Som sædvanlig var det vade- fugle på efterårstræk, vi havde som mål, og her var som sædvanlig mange vadere. Flokke af Alm. - og Islandsk Ryle, Strandhjejle, Kobber- snerpe, Hvidklire, Sortklire, Mud- derklire, Rødben, Klyde m.v.

Af andre fugle var der 130 grågæs, 1 chileflamingo, kuld af Gravand og Toppet Skallesluger. Vi så endvidere Rødstjert med un- ger samt en Stenpikker ungfugl.

Vi fortsatte til nogle mindre strandsøer ved Bogense. Undervejs sås, hvor talrig rørhøgen er ble- vet på Nordfyn. Ved strandsøerne Gråstrubet Lappedykker med en al- bino unge iagttages og ud for loka- liteten sås store flokke af Eder- fugle og Toppet Lappedykker.

Kurt Due Johansen

Knudshoved d. 17-8-80

Som sædvanlig, når man går en tur ved Knudshoved, møder man en mængde forskellige fugle og så- ledes også i dag, hvor 58 forskel- lige arter blev iagttaget. Mest imponerede en lille Odinsbane, som på sin karakteristiske måde svøm- mede rundt og rundt lige foran os og snappede insekter. Af andre u- sædvanlige fugle sås bl.a. 5 Knar- ænder og en albinistisk Landsvale.

Niels Bomholt Jensen

Sydlangeland d. 31-8-80

Det var en kølig morgen og ikke det ideelle trækvejr for Hvepsevåger, og derfor blev op- holdet på Dovns klint af kortere varighed. En del Gule vipstjerter og nogle Skovpibere trak, og en- kelte Lommer sås over havet.

De første solstråler havde derimod "tøet" en ung Havørn op. For da de ni deltagere i turen kort efter var på vej mod Kelds Nor lettede ørnen fra skovbrynet, mindre end 100 m fra de morgenduelige deltagere, fløj lavt over vandet til norets nordside, hvor den blev siddende under resten af ekskursionen.

Vadefuglene var som sædvanlig pænt repræsenteret og følgende arter blev iagttaget: Strandskade, Vibe, Stor præstekrave, Strandhjejle, Dobbeltbekkasin, Stor og Lille regnspove, Mudderklire, Rødben, Sortklire, Hvidklire, Alm. ryle, Islandsk ryle, krumnæbbet ryle, Dværgryle og enkelte Klyder, i alt 16 vadefuglearter.

Per Bak

Brændegårdsø og Nørresø d. 14-9-80

På en kølig sensommeraften mødtes 15 personer ved Brændegårdsø for at se på Grågæs og Skarver. Vi så 220 Grågæs, 125 Skarver, 19 Fiskehejrer, en del Viber, 1 Mudderklire og et halvt hundrede Gråænder. Erik Thomsen var til stede og kunne fortælle nærmere om øens

fugleliv fra 1 døgn's ophold på øen her i forsommeren. På et tidspunkt, da yngleaktiviteten var på sit højeste var der ca. 1800 Skarver på øen. Over 600 par har i år ynglet på øen. Desuden har 18 par Grågæs ynglet under buske og væltede træer.

Derefter tog vi en kort smuttur til Nørresø, hvor der blev set 165 Grågæs, 7 Toppet lappedykkere, 61 Gråænder, 6 Blishøns og 1 Troldand.

Med en smuk efterårshimmel over Brændegårdsøen afsluttede ekskursionen kl. ca. 20.00

Peter Hvenegård

Blåvand og Skallingen d. 28-9-80

For en del af deltagerne startede ekskursionen med genoptagelse af den afbrudte nattesøvn, men da vi lidt efter solopgang nåede Blåvand, var alle friske. Vi gik straks ud i klitten for at se på trækket. Over havet så vi Sortænder, Knortegæs og et par Lommer trak forbi. Længere ude fiskede et par unge Suler. Over land var der et pænt småfugletræk, hovedsagelig Bogfinker. Bortset fra Sulerne var der ingen havfugle, men vinden var også i SØ. Efter

at have kigget på trækket gik vi en tur i klitten, og kørte derpå til Skallingen.

Mens vi nød frokosten, trak en kile Knortegæs hen over os. Efter frokosten gik vi ned langs kysten, og herfra ind over marsken. Her var Fiskeørn og Dværgfalk på nært hold. Desuden så vi Blå kærhøg og Musvåge.

Bjarne Bo Jensen

Lnebærorde d. 5-10-80

Silende regn var lige ved at få de fremmødte deltagere til at vende om - kun lederen havde klædt sig fornuftigt på. Men lidt efter klarede det op, og humøret steg, efterhånden som fuglene åbenbarede sig, og der var virkelig mange fugle at se på.

Fra havet trak der ustandselig flokke af Pibeænder og Knortegæs ind til fjorden. I strandkanten sås flere hundrede Alm. ryler, som pilede omkring lige for næsen af os.

Der sås endvidere Blå kærhøg, Spurvehøg, Tårnfalk og Træløber. På fjorden rastede store flokke af Pibeænder og Knortegæs.

Ved fyret var det vores tur til at fouragere, og her havde vi

lejlighed til at overvære, at to 11
ærgerlige lystfiskere mistede en havørred.

Kurt Due Johansen

Langesø skovene d. 14-12-80

Denne søndag gik 15 personer en tur gennem en dejlig Langesø skov. Den kraftige regn i efteråret havde drevet Vandstørene bort fra de sædvanlige åstrækninger. Det lykkedes ikke at finde den nogen steder.

På spadsereturen rundt fik vi dog alle mejserne at se foruden vinterskovens andre almindelige fugle.

En hyggelig motionstur blev det skam.

Peter Hvenegård

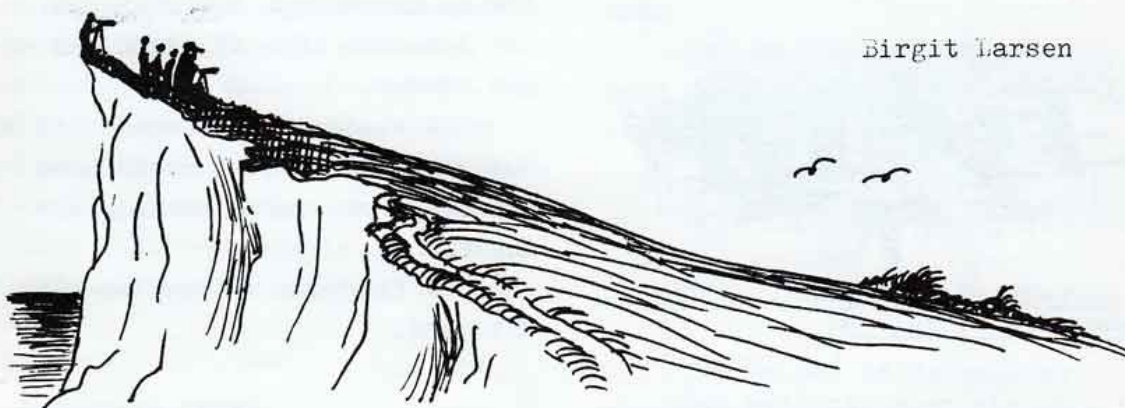

EFTERÅRSLEJREN

Efterårsferien 80 tilbragte 19 ornitologer på Rathgården på Sydlangeland, hvor de deltog i DOF-Fyns efterårslejre.

Vejret var desværre ikke det bedste; flere gange blev vi vækket og holdt vågen af fyrets tuden, og vejrudsigten lød på regn,

12 blæst og tåge hele ugen. Men moralen var høj. Hver morgen stod næsten alle tidligt op og begav sig dels til Dovns Klint for at gøre trækobservationer, dels til Gulstav Mose for at se ringmærkning. Denne aktivitet blev dog opgivet nogle gange p.g.a. vejret. Lidt blev det dog til - i alt 116 fugle fordelt på 14 forskellige arter blev ringmærket.

Birgit Larsen

VILDE FUGLES NØDHJÆLP

Dyrenes Beskyttelse og Dansk Ornithologisk Forenings samarbejde med oprettelse af fugleplejestationer har givet et godt resultat; vi ved nu, at over halvdelen af de fugle, der bliver indbragt, kan reddes. Plejestationerne er i det forløbne år blevet yderligere udbygget. I øjeblikket fungerer følgende stationer:

Jylland:

Bramminge: Finn Birkholm Clausen, Risagervej 8, 6740 Bramminge, telf. 05 178940 Modtager også vildtlevende pattedyr.

På klinten noterede Ederfuglene sig for de største tal, idet der om onsdagen iagttoges i alt 7874; men der blev også set mange andre arter - i alt 75.

Om eftermiddagen tog nogle på cykeltur til Tryggelev Nor og Klisse Nor og lavede optælling, mens andre blev hjemme og talte op i Kelds Nor og i Lunden. Et enkelt besøg i Fredmosen blev det også til.

Kolding: Inger Bruun, Hovvej 2, Fovslet, 6000 Kolding, telf. 05 598044. Speciale: Rovfugle, ugler, storke.

Ringkøbing: Bente Andersen, Vestarpvej 17, Velling, 6950 Ringkøbing, telf. 07 321940.

Salling: Kresten Kusk Mikkelsen, Heden 23, Ny Spøttrup, 7861 Baling, telf. 07 56 31 77.

Ålborg: Jens Højen Poulsen, Østergård, Irene Holmsvej 25, 9380 Vestbjerg, telf. 08 296623.

Fyn:

Fåborg: J. K. Groth, Teglværksvej 2, 5600 Fåborg, telf. 09 610686. Alle vildtlevende dyr og fugle modtages og videresendes til plejestationer.

Søndersø: Bent Hansen, Klaus Berntsensvej 57, Sørslev, 5471 Søndersø, telf 09 841066.

Sjælland:

Herlufmagle: Dyrløge Kai Knudsen, Næstvedegnens dyrehospital, Skelby, (på Sorø-Næstved landevejen), 4160 Herlufmagle, telf. 03 750018.

Hornbæk: Elsebeth Hammer, Bøtterunvej 24, Haureholm, 3100 Hornbæk, telf. 03 248658 (kl. 12-15)
Alle vildtlevende dyr.

Hvalsø: Ole Gabrielsen, Hoppeold 6, 4330 Hvalsø, telf 03 409004.
Alle vildtlevende dyr modtages.

København: Dyrehospitalet, Poppelstykket 11, 2450 København SV, telf. 01 175711. Alle vildtlevende dyr modtages og videresendes til plejestationer.

Falster:

Nykøbing F.: Leif Clausen, Vinkelvej 13, 4800 Nykøbing F. telf. 03 857846.

Bornholm:

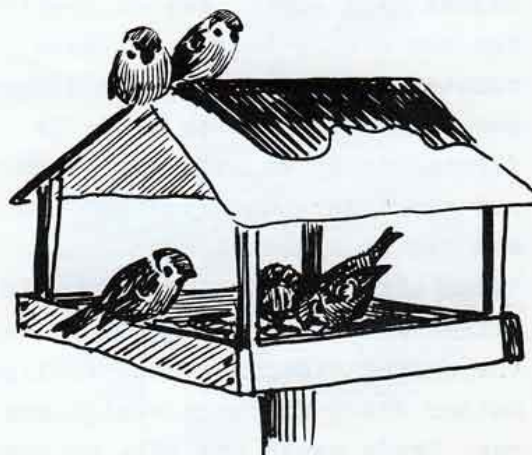
Allinge: Familien Stoltze, Stenløsevej 14, 3770 Allinge, telf. 03 980478.

Oprettelsen af flere stationer sker efterhånden som vi mener at have penge nok. Derfor sælger

vi vildtfuglefoder i poser à 25 kg.; de fås ved henvendelse til J. K. Groth, Teglværksvej 2, 5600 Fåborg, telf. 09 610686. Salget giver et lille overskud til plejestationerne; men hovedparten af pengene kommer dog fra de to samarbejdende foreninger. Man indtelefonerer blot sin bestilling, og varen kommer direkte til gadedøren, lidt senere kommer et girokort, som benyttes til betaling hos posten eller pengeinstitutterne.

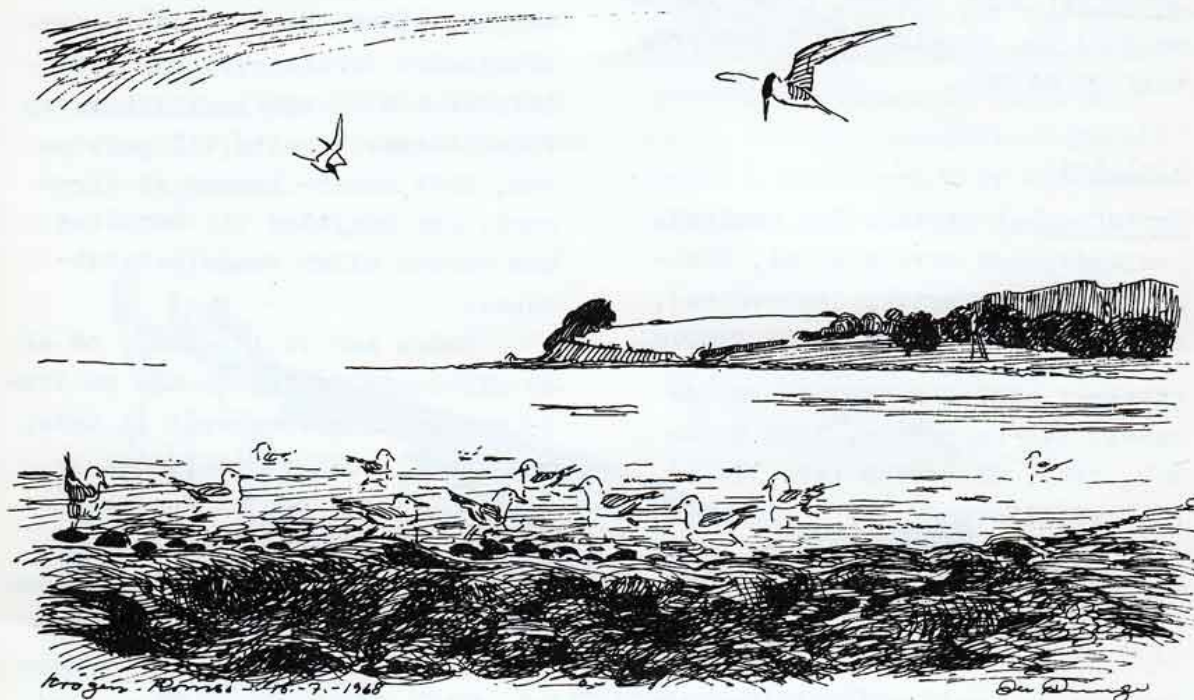
Endnu kan vi ikke tage os af de olieramte fugle. Vi har på flere plejestationer prøvet at befri fuglene for oliepletter, det er også lykkedes, men vi har ikke midler til at gøre det i større stil. Også derfor vil vi gerne have penge; der er masser at bruge dem til. Alt arbejde gøres vederlagsfrit. Skulle nogen have lyst til at sende os en gave, er adressen: Kjeld Hansen, Voldbækhus II, Silkeborgvej 698, 8220 Brabrand. telf. 06 263051.

J. K. Groth

14 FYNDSKE FUGLELOKALITETER 3

ROMSØ - EN FUGLEØ I STOREBÆLT

Romsø er fra sin fødsel en moræneknold, afgivet og skubbet op af Storebæltgletscheren i slutningen af sidste istid. Siden da har havet i lange perioder bearbejdet dens sider, der nu fremtræder som stejle indtil 8 m høje klinter. De udvaskede sten ligger som en bred bræmme og udgør de fleste steder et effektivt værn mod yderligere nedbrydning. Kun mod syd og sydøst er der endnu "åbne sår". Det finere materiale bliver af strømmen ført om på øens sydvestside, hvor det vedligeholder det 2 km lange vestgående rev. Trods mange års ral- og sand-

pumpning har revet tilsyneladende ikke mistet størrelse, men de stadig sandskyer på havbunden har uden tvivl ødelagt fødemuligheder for de store flokke af ederfugle, som overvintrer i området. Mellem den inderste del af revet og morænen har havet, hjulpet af landhævningen, udfyldt en bugt. Her ligger øens eneste egentlige strandeng: "Ma'en".

Romsø afviger fra de fleste andre små danske øer ved at være skovklædt. Den centrale del af øen er dækket af ca. 100 tl. varieret skov - et trist syn for en rationel skovfoged, en glædelig over-

raskelse for den naturinteresserede. Hvor blæsten har frit spil, er træerne vrange og flerstammede, og mere eller mindre henfaldne vindfælder ligger overalt. Mange træer er hule og ved at falde for aldersgrænsen, og nyvækst hindres af øens smukke dåvildtbestand.

Af samme grund er underskoven gennemvævet af brombær, nælder, ørnebregner og andre uspiselige planter. Bøg dækker over halvdelen af arealet; men også eg, ask og rødøl optræder i større bevoksninger. Den sidste naturligtvis især i de mange fugtige lavninger og søer, hvor den danner særprægede trunter. Alle almindelige danske løvtræer findes. Desuden er der 3 nåleplantninger (rødgran, sitkagran og douglasgran). De mange skovmoser fuldender et frodigt skovbillede.

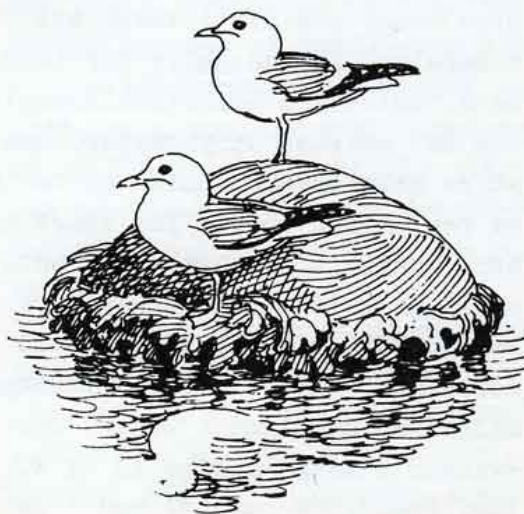
Det 50 - 100 m brede bånd af græsland, som adskiller skov og strand, har navnlig mod nord karakter af tørt overdrev. Her som i de øen hæver den gule engmyres kulede tuer sig op over græsset og bærer en helt speciel bevoksning af bl.a. høgeurter og timian. Hvidtjørne, formet af blæst og dyrebid, står som særprægede skulpturer i landskabet. Også her ligger en perlerække af små rene damme og vandhuller med et mylder af liv: Insekter, salamandre, grønne frøer og snoge.

På øens vestside ligger de forladte marker. Endnu er der spor af hundegræs og andre foderplanter; men brombærkrattene har nu erobret

store dele af området, og i ly af dem har mere "velsmagende" planter mulighed for at kæmpe sig op. De gamle marker omkranses af stendiger, der for blot 20 år siden med risflet på toppen skulle holde dåvildtet og de fritgående kreaturer og heste ude.

Landbrugets ophør i begyndelsen af 60-erne og automatisering af fyret nogle få år senere betød nedgang i befolkningstallet. Grundlaget for opretholdelse af den lille skole svandt ind, og i 1970-ernes begyndelse var øen helt affolket. De tomme huse fungerer nu som ferieboliger.

Et så afvekslende landskab med en så varieret plantevækst og et så forskelligartet fødeudbud giver naturligvis en stor artsrigdom. I overensstemmelse hermed er der også iagttaget et meget stort antal fuglearter på Romsø. Min liste runder snart de 170, hvoraf en del selvfølgelig er tilfældige gæster. Mindst 50 arter yngler regelmæssigt.

Romsb - april - 72.

Stormmågen er nr. 1 på hitlisten og optræder med ca. 200 ynglepar, tættest i Ma'en ud mod Krogen, mere spredt på øens nord- og vestkyst. Visse år med bolig-mangel ruger enkelte par på toppen af tætte hvidtjørne og i sty-nede popler. I landbrugets tid samledes i sæsonen mange æg, som blev brugt som kosttilskud til fedekalve. Nu indsamles der ikke mere. Sølvmågen har stabiliseret sig med omkring 35 ynglepar. Den store sølvmågeeksplosion skete ikke her. Måske er der for langt til åbne lossepladser. Et stort antal ungfugle holder til på Revet. I Fandenshullet, en lille mose på nordsiden, har en lille hættemågekoloni holdt stand i 20 år. Den svinger i antal mellem 40 og 80 par. Spændende nok har man i de

sidste 4-5 år iagttaget både et sildemågepar og et svartbagpar blandt stormmågerne i Ma'en.

Dværgterne, fjordterne og havterne har forsøgt sig som ynglefugle ved roden af Revet, men, så vidt jeg ved, aldrig med held. Jeg har flere gange set en rede ødelagt af højvandet.

Gravanden er med sit farvebrus og sin støjende adfærd en karakterfugl for øen. I det tidlige forår optræder den i et antal på hen imod 100. Overalt træffes den - på det åbne land og inde i skoven. I midten af maj forlader de fleste øen, og en halv snes par bliver tilbage for at yngle i de mange hule trærodde og tætte småtjørne. Den toppede skallesluger er næsten lige så talrig, og deres spændende parringsspil kan i de

tidlige morgentimer iagttages i vandhuller og damme. Kun få gråandepar yngler, men i april findes der næppe et vandhul uden et par. Skeanden ruger med 1 - 3 par. Endnu i slutningen af 50-erne ynglede et krikandepar i en af øens skovmoser; men nu er det forsvundet og ses kun på trækket ligesom atlingand, spidsand og pibeand.

Ederfuglen, som andre steder har været tiltagende, har endnu ikke ynglet på Romsø. Måske er opvækstmulighederne for ringe.

Da øen affolkedes, kunne man forvente et opsving i fuglebestanden, men det udeblev. Tværtimod mener jeg at kunne konstatere en forringelse. Grågåsen har etableret sig siden; men det havde den jo nok gjort alligevel. Derimod forsvandt den gule vipstjert sammen med kvæget, og den hvide vipstjert blev mindre talrig i takt med møddingernes henfald.

2 par knopsvaner ruger. De er stærkt territoriale, og voldsomme kampe kan ofte iagttages. Forældre og kuld forlader som regel øen midt på sommeren.

Strandskade

Den eneste vadefugl, som endnu er almindelig, er strandskaden (30-35 par). For blot få år siden

ynglede både rødben, stor præstekrave, dobbeltbekkasin og vibe alle med flere par. Nu er der kun et par rødben og et vibepar tilbage. Er vadefuglenes tilbagegang virkelig så generel, at selv velegnede ynglepladser ikke bliver optaget?

Da kvæget forsvandt, blev græsset højere, og i en årrække derefter kunne man iagttage både brushane og mærkeligt nok tinksmed i Na'en; men i begyndelsen af 70-erne var det slut.?

Tejsten rugede sidste gang i slutningen af 50-erne i klinten på sydsiden. Siden har den kun været en tilfældig gæst.

Alle vore rovfugle kan ses på trækket, men det er kun musvåge, hvepsevåge og spurvehøg, som optræder i større antal. Yngleforsøg kendes ikke. Af uforklarlige årsager forsvandt øens eneste museart, husmuse, sammen med landbruget. Der er derfor ikke basis for andre ugler end minervauglen, som måske ynglede i 1979.

Man kan endnu se luften myldre af svaler på Romsø. Alle tre arter ruger. Sanglærke og engpiber yngler kun med et enkelt par hver(?).

Hvidtjørnen har sin egen fugl. Lidt ind i maj ankommer tornsangerne og kan da høres overalt udenfor den egentlige skov. Den rødryggede tornskade er gået tilbage. Højst et par yngler.

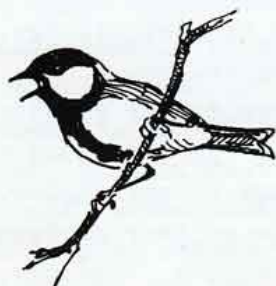
Støren danner et slags bindeled mellem det åbne land og skoven, hvor mindst 40 par yngler. Blandt småfuglene er især gærdesmutte, musvit, rødhals, bogfinke, sang-

18 drossel, solsort og blåmejse almindelige. En hård vinter kan næsten udrydde gærdesmuttebestanden, men ungeproduktionen er så stor, at bestanden genetablerer sig allerede samme år. Enkelte løvsangere kan høres i forårstiden.

De mange hule træer giver gode redemuligheder for alliker (ca. 10 par) og huldue (en halv snes par). Kragen er tiltagende, men vanskelig at optælle - jeg skønner ca. 10 par. Husskade yngler jævnligt og skovskaden med års mellemrum.

I lysningerne mellem de gamle træer møder man sommeren igennem den grå fluesnapper på insektfangst mens den brogede fluesnapper kun ses på trækket (?). Træløberen forekommer (2 par), spætmejsen mærkeligt nok ikke. Den rige fauna af træborende insekter yder føde til den store flagspætte (1-2 par).

Ringduen var endnu i 60-erne især knyttet til de unge granplantninger og en meget talrig ynglefugl. Nu er granerne blevet ældre og duerne færre. Tidligere undersøgelser viser, at ringduerne henter næsten al føde på fastlandet 4 km. borte, og man kan på bestemte tidspunkter af dagen iagttage regulære fødetræk.

I de gamle nu næsten tilgroede haver høres både gulbug og havsanger, og i de levende hegn er gulspurv og jernspurv almindelige.

Alt dette samt meget mere findes sammentrængt på en km². Romsø er i ornithologisk henseende af meget høj værdi, og det er vigtigt, at der værnes om den, når man besøger øen. Endnu ses ikke væsentlige tegn på nedslidning, og man kan stadig glæde sig over en helt intakt natur. Øen er åben for besøgende fra 1. maj til 1. september. Henvendelse om transport og adgang udenfor sæsonen rettes til opsynsmanden Leif Hansen, Romsø Fyr, telf. 34 13 77.

Ole Runge

Først i juni påtænker eks-kursionsudvalget at arrangere en tur til Romsø. Hold derfor øje med meddelelserne i bladet Fugle nr. 2. Og lad artiklen om Romsø være en forsmag på en dejlig tur til øen i Storebælt.

NYHED! — PÅSKELEJR

19

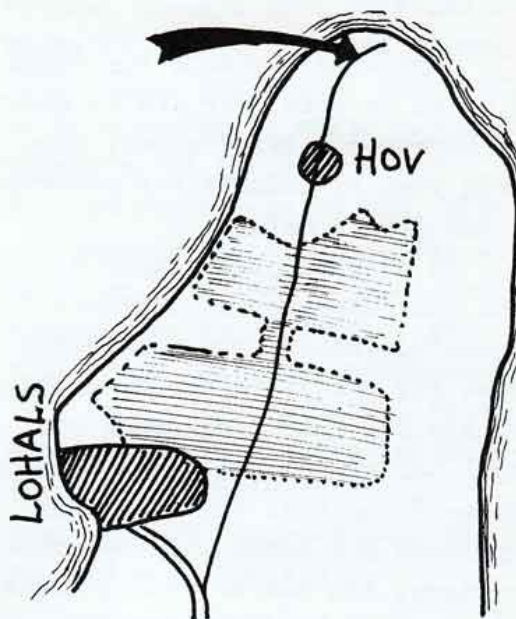
I perioden 16. april - 20. april - det er i påskeferien - arrangeres en lejr på Nordlangeland. Det vil blive en lejr i stil med efterårslejrene.

Af aktiviteter vil der være følgende: Trækobservationer, gennemgang af kendetegn og stemmer på de rastende fugle, ringmærkning, ekskursion i bil til Tryggelev Nor, Gulstav Nøse og Kelds Nor, om aftenen lysbilledforedrag af Henning Rasmussen.

Beskrivelse af lokaliteten: Nordspidsen af Langeland er en særdeles god træklokalitet. Der findes en del sommerhuse i området dog med en del gammel beplantning omkring. Ligeledes findes der et stort offentligt område hovedsagelig bestående af krat med spredte høje træer - et godt terræn for rastende småfugle. Lidt sydligere findes større skove i afvekslende terræn og udseende - et godt sted for rastende rovfugle, duer m.m.

Hvad kan ses: Der er chancer for trækkende Fiskeørn, Rød Glente, Spurvehøg, Musvåge, Ørne, Blå Kærhøg, Lærkefalk, Ringdue, Huldue, Lærker, Drosler og andre småfugle. Der er også stor mulighed for at se ovennævnte fugle raste i området. Der er chancer for at ringmærke mange forskellige småfugle, bl.a. nogle af de tidlige sangere.

Ledere: Birgit Larsen, Bent Staugaard Nielsen og Søren Bøgelund.

Indkvarteringsform: I sommerhuse.

Bespisning: Kollektiv madlavning.

Deltagerantal: 16 incl. ledere.

Transportform: Cykler.

Pris: 275,- kr. - Beløbet er incl. tørkost fra torsdag aften - mandag middag, tre varme måltider fredag - lørdag - søndag, husleje samt ekskursion til Sydlangeland.

Er du interesseret i at komme med på Påskelejren, kan du tilmelde dig ved at sende beløbet 275,- kr til DOP - Vesterbrogade 140, 1620 - København V, telf. 01 - 31 81 06.

Du vil så høre nærmere om tid og sted.

Skulle der være andre ting du kunne tænke dig at vide om lejren, kan du kontakte Bent Staugaard Nielsen, Brænderupvængevej 6, 5892 Gubbjerg, telf. 25 24 02.

PRISUDDDELING

DOF-Fyn stiftede for nogle år siden en pris, der skulle gives til personer eller grupper, som havde ydet en indsats for at bevare den fynske natur.

På generalforsamlingen d. 22-1-81 blev denne pris givet til J. K. Groth, Fåborg, som en påskønnelse for det store stykke arbejde, han har gjort for denne sag. Groth har gennem sit virke i mange grønne foreninger været en foregangsmand for mange unge naturbeskyttere; men han er stadig aktiv selv. Han er kredsformand i Foreningen til Dyrenes Beskyttelse, og hver vinter forestår han fodring af fugle og salg af vildtfuglefoder med alle de besværligheder, som dette kan medføre.

I forbindelse med etableringen af naturparken og udstillingen i Svanninge Bakker stillede Groth også sin viden og arbejdskraft til rådighed.

Hans gøremål spænder vidt, ja langt videre end her beskrevet. Hvad enten det drejer sig om småting i felten eller det rent administrative, er han parat med sin hjælp. Dette samarbejde har DOF-Fyn nydt godt af i mange år, og der var derfor ingen tvivl om, at prisen skulle uddeles i år som en tak til Groth. Han fik derfor overrakt en pasteltegning, lavet af Aksel Hansen, Tåsinge. Tegningen var viber over Salme Nor på Sydlangeland.

Bent Staugaard Wielsen

FRA FREDNINGSUDVALGET

I det forløbne år har vi i Lokaladdeingen beskæftiget os en del med lokalplaner og frednings-sager. Jeg skal her nævne de vigtigste af dem.

Bjerghammer v. Faldsled er et vådområde, som gennem en lokalplan er blevet udlagt til sommerhusgrundeudstyknig. I samarbejde med lokalbefolkningen og noturfredningsforeningen er der blevet lavet en protestskrivelse på 6 sider til Fåborg Kommune. Resultatet i form

af en ny lokalplan blev ikke det bedste - men bedre end den første. Vi fik redet det meste af vådområdet.

I flere tilfælde har vi gjort fredningsafdelingen i Fyns Amt opmærksom på, at moser fyldes op med affald.

Klage til Fredningsstyrelsen i forbindelse med afvanding af Flemløse Grave - et moseområde ved Flemløse.

Sendt skrivelse til Danmarks

Naturfredningsforening og Miljøministeriet i forbindelse med en mistanke om afvanding af Feddet ved Aborgminde, Vestfyn; en dejlig strandeng med lavvandede søer.

Indsigelse over lokalplan for Vindebyøre på Tåsinge. Der er planlagt 1 m. brede grusstier på et dejligt engområde. Vi mener ikke folk skal holdes ude fra området, men at de eksisterende stier er tilstrækkeligt.

Deltaget i mødet, som Danmarks Naturfredningsforening her holt i forbindelse med offentlighedsfasen ved fredningsoplæg af Ronnet på Tåsinge.

En mand fra bestyrelsen er med i styringsgruppen for Hjulby

Sø og Mose v. Nyborg. Her slås forskellige interessegrupper om, hvordan området skal udnyttes rekreativt. Nogle vil have flyveplads andre skydebane, nogle vil se på blomster og nogle vil naturligvis se på fugle.

Da regionplan 80 kom, blev den grundigt gennemgået. Der blev lavet en 36 siders rapport med kommentarer og rettelser, som blev sendt til Fyns Amtskommune.

Så er der udarbejdet en oversigt over fynske fuglelokaliteter til fredningsafdelingen til brug ved fredningsplanlægning. Et værk på over 100 sider.

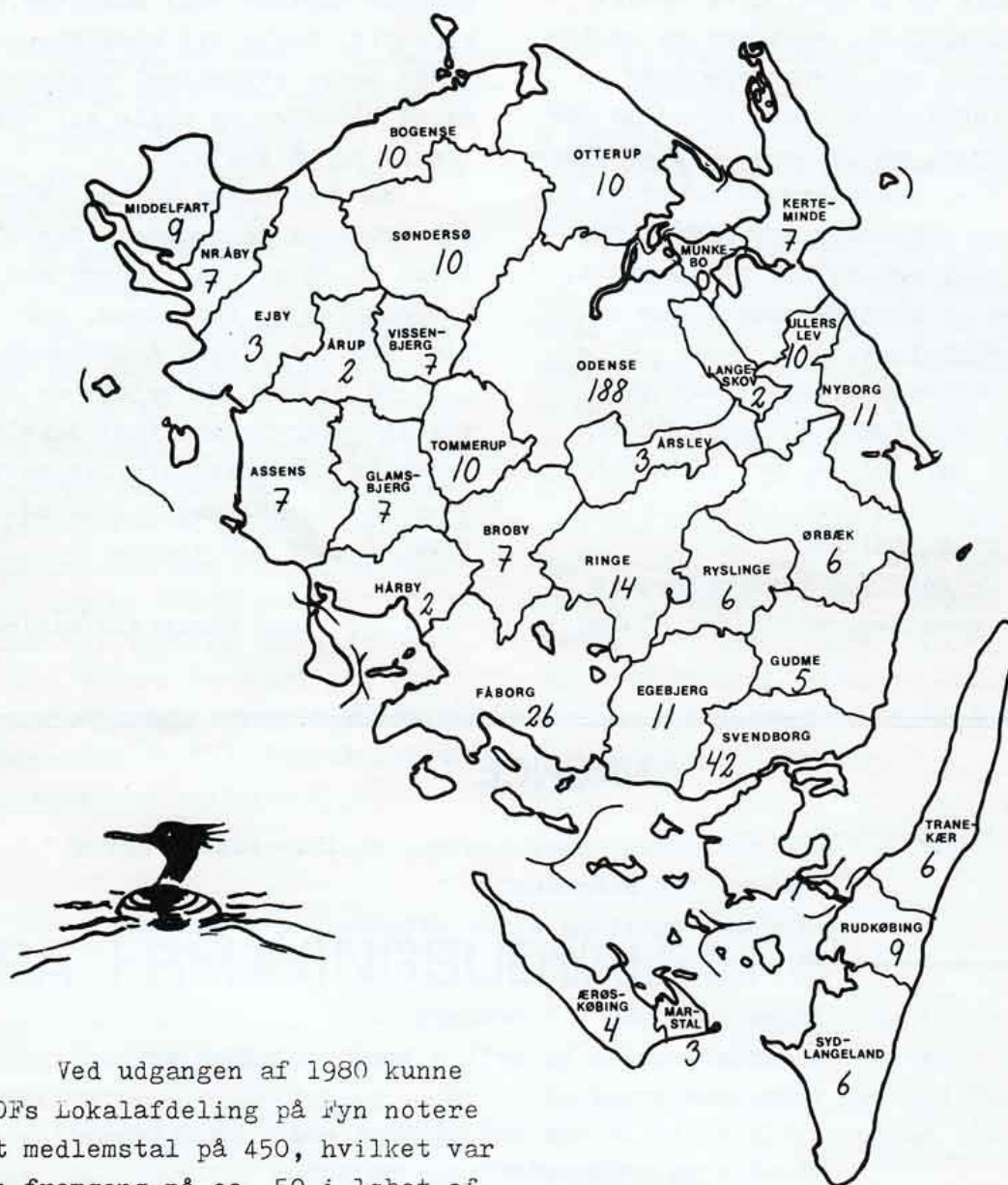
Bent Staugaard Nielsen

ANNONCE

- KAN DU med sikkerhed kende fuglene og ikke mindst deres stemmer fra hinanden?
- afse en formiddag eller eftermiddag i perioden 15/5 til 15/6 ?
- SÅ FÅR DU ingen løn, men til gengæld
- fornøjelsen ved en dejlig travetur efter eget valg i naturen.
  - tilfredsstillelsen ved at være med i et internationalt miljøovervågnings-projekt.
  - årligt tilsendt rapporter med oplysninger om frem- og tilbagegange hos vore almindelige fugle.

Henvendelse til: Småfuglegruppen
v. Niels Bomholt
Mejseparken 3
5492 - Vissenbjerg

MEDLEMSFORDELINGEN I FYNS AMT

Ved udgangen af 1980 kunne DOF's Lokalafdeling på Fyn notere et medlemstal på 450, hvilket var en fremgang på ca. 50 i løbet af 1980. Det er vi selvfølgelig glade for; men vi kan blive flere endnu. Prøv at se på dette Fynskort, hvor vi har skrevet medlemstallet for de enkelte kommuner. Der er nogle "sorte" kommuner med meget få ornithologer. Det må der gøres noget ved. Hvad med at invitere naboen med på fugletur? Han

eller hun er måske interesseret i fugle, men kender ikke noget til DOF. Hvis alle gjorde dette eller noget lignende, kunne vi blive mange flere til at bevare den fynske natur til glæde for alle og ikke mindst for vore venner - fuglene.

Bent Staugaard Nielsen

*Vi kan
blive flere
— men ikke
uden din
hjælp!*

Vi er mange i DOF — snart 7000! Alligevel er der masser af mennesker, der ikke aner, at DOF findes! Hvad skyldes det?

Vi er ikke tilstrækkelig mange. Det kan vi aldrig blive. Hvert nyt medlem gør os stærkere.

Men det er ikke nok at være mange. Vi må også være aktive. Vores styrke afhænger af arbejdet på lokalt plan. Der kommer flest mennesker i kontakt med DOF. Og det er der, vi kan få kontakt med andre, der også vil arbejde aktivt for natur, miljø og fugleliv. Men som ikke ved, hvor de skal gå hen.

Derfor må der overalt være nogen, der kan fortælle om DOF. Nogen der engagerer andre for fuglene. Nogen der udgør de aktive grupper og tager kontakt med andre. Og nogen — det er dig.

DOF er helt afhængig af din personlige indsats! Det er dig, der kan tale med dine natur- og fugleinteresserede venner. Og hverve dem som medlemmer af DOF. Det er dig, der kan deltage aktivt i lokalafdelingens arbejde. Tal med dine venner om et medlemskab af DOF.

Dine nye medlemmer kan tilmeldes på kuponen på næste side. **Tilmeld dem nu!**

Følgende personer vil gerne være medlemmer af DOF.
Send derfor oplysninger om foreningen og girokort til indmeldelse til:

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____ By _____

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____ By _____

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____ By _____

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____ By _____

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____ By _____

Sendes til:

Dansk Ornithologisk Forening
Vesterbrogade 140
1620 København V

Indsendt af DOF-medlem

Navn _____

Adresse _____

Postnr. _____ By _____